הלכה · משנה תורה · מפרשים · מגדל עוז · ספר אהבה

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות קריאת שמע

רבנו שם טוב אבן גאון

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות קריאת שמע

רבנו שם טוב אבן גאון

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מגדל-עוז-על-משנה-תורה-הלכות-קריאת-שמע/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ה 4
הלכה ט 4
פרק ב 4
הלכה א 4
הלכה ג 4
הלכה ה 4
הלכה ז 5
הלכה ט 5
הלכה י 6
הלכה יא 7
הלכה יג 7
הלכה יד 7
פרק ג 7
הלכה א 7
הלכה ג 7
הלכה ה 8
הלכה ו 8
הלכה ז 9
הלכה יא 9
הלכה יב 9
הלכה טז 10
פרק ד 10
הלכה א 10
הלכה ג 10
הלכה ו 10
הלכה ז 11

פרק א

הלכה א

פעמים בכל יום קורין ק"ש כו' עד ויאמר. פ"א דברכות (דף י"א) ובתוספתא:

ומקדימין לקרות פ' שמע כו' עד כל המצות. פרק היה קורא (דף י"ג) :

הלכה ג

אע"פ שאין מצות ציצית בלילה כו' עד הנקראת ק"ש. סוף פ"ק דברכות (דף י"ב) :

הקורא ק"ש כשהוא כו' עד אחר פסוק זה. פ' מקום שנהגו (דף נ"ו) :

הלכה ה

הקורא קריאת שמע כו' עד שאין סדר בברכות. הכל פ"ק דברכות (דף י"א) :

בשחרית פתח כו' עד אחר חתימתן. סוף פ"ק דברכות (דף י"ב) :

הלכה ט

איזהו זמן כו' עד סוף הפרק. הכל פרק קמא דברכות (דף ב') :

פרק ב

הלכה א

הקורא את שמע ולא כיון כו' עד בפסוק ראשון. פרק היה קורא (דף יד) :

כל אדם קוראין כו' עד על גבי בהמה. פרק קמא דברכות (דף יא) :

ואסור לקרות ק"ש עד וקורא. כתב הראב"ד ז"ל ויותר טוב אם ישכב וצריך לעשות כן אם יוכל עכ"ל. **ואני** אומר איני מבין לשונו שהרי ר"מ ז"ל זה לשונו בבריא אבל קורא הוא והוא שוכב על צידו ולא כתב נוטה מעט על צדו אלא בחולה שאינו יכול לשכב או בבעל בשר וכדאסיקנא בגמרא שאני רבי יוחנן דבעל בשר הוה וכן התבוננתי בירושלמי וכד"ן:

הלכה ג

מי שהיה וכו' עד מהלך. כן פי' בירושלמי בשמועה ראשונה דפ"ב דברכות ובאגדת אלה הדברים פרשת ואתחנן אמר כן רב יהודה אמר רב להדיא וכן הסכימו רבותינו בעלי התוס':

היה ישן מצערין אותו כו' עד ומברך לפניה ולאחריה. פ"ב דברכות (דף יד) :

הלכה ה

היה עוסק בתלמוד תורה כו' עד ולאחריה. פ"א דשבת (דף ט) :

היה עוסק בצרכי רבים כו' עד לקרות. פרק קמא דשבת (דף י) :

היה עוסק באכילה או שהיה במרחץ כו' עד ואם היה מתירא שמא יעבור זמן הקריאה ופסק וקרא הרי זה משובח. פ"ק דשבת שם ופ' לולב הגזול (דף לח) :

כתב הראב"ד ז"ל לא כי אלא מפסיק וקורא וכו' ואיתא להא מילתא וכו' במסכת ברכות עכ"ל: **ואני** אומר יודע אני שהראב"ד ז"ל בקי בחדרי תורה וממולא ביראה כנגד רמז"ל ודברים אלו איני יודע מה הן והלא הלכות אלו פ"ק דשבת גמרא ומתניתין דלא ישב אדם לפני הספר ושם שנינו ואם התחילו אין מפסיקין ומייתינן לה פרק לולב הגזול גבי גמ' ומתניתין דמי שבא בדרך ואין בידו לולב וכו' לאקשויי על מאי דקתני מתניתין נוטלו על שלחנו דמשמע דאפי' התחילו מפסיקין ובהני דפרק קמא דשבת קתני אם התחילו אין מפסיקין ופרקינן הא דאיכא שהות ביום הא דליכא שהות ביום ושקיל וטרי עד דאסיק דילמא מצוה להפסיק ואי לא פסיק כו' עד דמסיק אלא א"ר זירא לעולם כדאמרינן מעיקרא והא דאורייתא והא דרבנן והכי סלקא שמעתא דמוקי לה ביום טוב שני מדרבנן והבין מזה רמז"ל בשכלו הזך לענין ק"ש דהוי דומיא דלולב דאורייתא שמפסיקין למצוה דהיינו מצוה מן המובחר דשמעתין ובלשון ר"מ ז"ל הרי זה משובח ואע"ג דהדר מסיק אלא דמשמע שסתר כל הראשונות היינו דוקא לחיוב הפסקה כשאין שם שהות ביום בודאי שהשעה עוברת בלי ספק אבל כשהוא מתירא לא קא הדר ביה והדקדוק יפה הוא ולשון צח וכמדומה לי שראיתי כך בלשון הירושלמי. ומה שרמוז פ"ק דברכות ופרק כיצד מברכין אין בו נפקותא לענין זה ואם הראב"ד ז"ל רצה לפרש חובה יכול וכדאי הוא. אך כדברי רמז"ל ד"ן:

הלכה ז

מי שירד לטבול וכו' עד וקורא במקומו. פ' מי שמתו (דף כב) :

הקורא ק"ש לא ירמוז בעיניו כו' עד הרי זה מגונה. פרק קמא דיומא (דף יט) ובהלכות ר"י אלפס ז"ל הביאו פ' היה קורא:

וצריך להשמיע לאזניו כו' עד ואם לא דקדק יצא. פרק היה קורא (דף יו) :

הלכה ט

כיצד ידקדק יזהר כו' עד ולא יניח הנד לפיכך צריך ליתן ריוח כו' עד הכנף פתיל. פרק היה קורא (שם) :

כתב הראב"ד ז"ל ולא ידעתי כו' כדי שלא תבלע האל"ף בעי"ן עכ"ל: **ואני** אומר אין זו חוסר ידיעה חלילה וכי מי שגולות עליות וגולות תחתיות מגולות לו יאמר לא ידעתי דקדוק הנקדנים והחכם הר"ר דוד קמחי ז"ל חיבר בזה שער אחד קרא שמו שער השב"א בתחלת עט סופר וכך קבלנו דרכו שכל שב"א הנחטפת נקראת נחה וכן כל אות

נחטפת בין בסוף תיבה בין באמצע תיבה וכשהיא מתנענעת כגון הבאה בראש תיבה או הבאה באמצע תיבה אחר תנועה גדולה נקראת נדה ופקח עיניך וראה לשון הגמרא כמו שפירשו רמז"ל יפה שכתב לפיכך צריך ליתן ריוח בין כל שתי אותיות הדומות שאחת מהן סוף התיבה והאחרת תחלת תיבה הסמוכה כגון על לבבך עכ"ל. וכן בפ' היה קורא בפי' המשנה דקרא ולא דקדק כו' ושם כתב שא"א להתברר בכתב אלא ילך אצל חכם ויברר לו והנני מבאר כפי כחי והבן כי למ"ד בכל נחה ולמ"ד לבבך נעה ונדה ואם יניע ויניד למ"ד בכל יחתכנה תחת לשונו ויחלטנה מן מלת בכל ויתננה במלת לבבך ויראה כמו שקורא בכה לבבך וכן אם יניח למ"ד לבבך בעודה בכפו יבלענה עם למ"ד בכל שהיא נחה וא"א להוציא שתי נחים כאחד ונראה כמו שקורא בכל בבך וכן בכולן ומזה תבין לנשבע ה' ולכל היוצאים ממוצא אחת עם כל הנוספים בירושלמי על הבבלי אלא הראב"ד ז"ל לא רצה להעמיק בזכות רמז"ל וחישד עליו מושכל ראשון ואני כבר כתבתי כמה פעמים שרמז"ל לא חיבר אלא מה שנתפרסם ואין לי לדבר עליו ולחבר רק שאני אומר כד"ן:

וצריך להתיז זיי"ן של תזכרו. כלומר שלא תראה סמ"ך. בירושלמי:

וצריך להאריך בדל"ת כו' עד וצריך שלא יחטוף בחי"ת כו'. פ' היה קורא (דף יג) :

כתב הראב"ד ז"ל ויש מוסיפין שלא יאריך באל"ף שלא יראה כאומר אי חד עכ"ל: **ואני** קבלתי מרבותי שקבלו איש מפי איש מפי הגאונים ז"ל בברכות פ' היה קורא כי האל"ף כמעט חוטפים אותה למיעוט ההתבוננות בה ומאריכים בחי"ת שליש ובדל"ת שני שלישים והנסתר בו סוד מופלא חברתיו בכתר שם טוב שלי בס"ד עכ"ל הרמב"ן ז"ל:

הלכה י

קורא אדם את שמע בכל לשון כו' עד ומדקדק באותו הלשון כמו שהוא מדקדק אם קראה בלשון הקודש. פ' היה קורא דף י"ג ופ' אלו נאמרים (דף לב) :

כתב הראב"ד ז"ל אין זה מקובל על הדעת לפי שכל הלשונות פירוש הן ומי ידקדק אחר פירושו עכ"ל. **ואני** אומר כך קבלנו זה פ' היה קורא ופ' אלו נאמרין כי בין לגבי גט אשה או שאר שטרות שהכשיר בכל לשון חוץ מלשון הקדש שצריך לדקדק באותו הלשון שלא יצא משמעות הדבר מענין לענין וכן כתב הר"ם ז"ל כל דבר ודבר במקומו. ושאמר הראב"ד ז"ל מי ידקדק אחר פירושו ידוע הוא כי הבקי ידקדק אלא שא"א להכתב אבל על פה יכולתי לציירו. ונמצא זה הענין תמיד בכל הלשונות ששמענו בלועזות ואינה צריכה לפנים ובכך נמצא דברי רמז"ל נכון וקיים כד"ן. וכן הסכימו רבותינו בעלי התוס' וכן כתב הרשז"ל מקוצי בחבור המצות:

הלכה יא

הקורא למפרע כו' עד בתורה. פ' היה קורא דף ט"ו:

קרא פסוק וחזר וקראו כו' עד משתקין אותו. פ' אין עומדין (דף לג) :

קראה סירוגין יצא כו' עד בפסוק ראשון. פרק הקורא את המגלה למפרע דף י"ז:

ספק קרא ק"ש כו' עד למקום שטעה. פ' מי שמתו:

הלכה יג

הקורא למפרע כו' עד בתורה. פ' היה קורא דף ט"ו:

קרא פסוק וחזר וקראו כו' עד משתקין אותו. פ' אין עומדין (דף לג) :

קראה סירוגין יצא כו' עד בפסוק ראשון. פרק הקורא את המגלה למפרע דף י"ז:

ספק קרא ק"ש כו' עד למקום שטעה. פ' מי שמתו:

נעלם ממנו עד סוף הפ'. הכל פרק היה קורא (דף טז) :

הלכה יד

נעלם ממנו עד סוף הפ'. הכל פרק היה קורא (דף טז) :

פרק ג

הלכה א

הקורא את שמע כו' עד קודם שיקרא. פרק מי שמתו (דף כ"ב) :

הגיע זמן קריאתה כו' עד וקורא. פ' היה קורא (דף טו) :

אין קורין לא בבית המרחץ כו' עד צואה. פרק קמא דשבת (דף י) :

ולא בבית הקברות כו' עד לקרות. פרק מי שמתו (דף כו) ופרק משוח מלחמה (דף מג) :

וכל מי שקרא במקום שאין קורין בו חוזר וקורא:

כתב הראב"ד ז"ל אם אמר על מי שקרא בצד המת שיחזור ויקרא לא אמר כלום עכ"ל: ואני אומר מאחר שאין אחד מהם מברר דעתו וראייתו במה אכריע אבל אני רואה מימרא דרב דימי אמר רבי יוחנן בשם רבי יהושע ב"ל מת תופס ד' אמות פרק משוח מלחמה ותאני לה גבי הלכתא פסיקתא וסתם קאמר תופס דומיא דבית הכסא ולשון תופס לגמרי משמע דאם קרא חוזר וקורא ואי משום דמשמע ריש פרק מי שמתו (דף כו) דטעמא משום לועג לרש הא גברא ואתרא חזו מכל מקום צריך לברר מי שרוצה להפטר כד"ן:

הלכה ג

בית הכסא חדש שהיכן ועדיין לא נשתמש בו מותר לקרות ק"ש כנגדו אבל לא בתוכו.

פרק מי שמתו ופ"א דשבת (דף י) :

כתב הראב"ד ז"ל הרב כתב וכו' הילכך ספיקא לקולא עכ"ל: **ואני** אומר דהאי בעיא דרבינא היא בסוף פרק מי שמתו ויש שגורס רב פפא לרבינא ואקשינן מינה למרחץ ופרקינן התם להתפלל בו הכא כנגדו ומייתינן לה נמי פרק קמא דשבת בשמעתא דמרחץ לאקשויי מינה לרב אדא בר אהבה דשרי במרחץ חדש ואמרינן מאי לאו ה"ה למרחץ וקשיא ליה ומתרץ שאני בית הכסא דנפיש זוהמיה ומעתה הגע עצמך אם הרב ז"ל כיון להקל בהאי תיקו דרבינא א"כ נמצאת אומר ק"ו הדברים אם להתפלל בתוכו מותר כנגדו לכ"ש ואם כן מאי נפיש זוהמיה ממרחץ דקא משני פ"ק דשבת ומה איכא לפלוגי בינייהו בשינוייא דפרק מי שמתו אלא ודאי לחומרא רצה לפשוט ר"י אלפס ז"ל כשאר תיקו דאיסורא לחומרא ולא הוצרך לפרש דאטו כי רוכלא ליכתוב וליזיל ודי לכל משכיל מה שכתב בצואה דבוקה ובשיטתו הלך תלמידו ר"מ ז"ל וכד"ן. ושוב מצאתי לר"מ ז"ל ולר' יונה ז"ל שפסקו כן סוף פרק מי שמתו ושם הביאו גם כן הרב ז"ל:

מרחץ חדש מותר לקרות בתוכו. סוף פ' מי שמתו ופ"ק דשבת:

היו שני בתים כו' עד ואין קורין בהן. פ"ק דנדרים (דף ז) :

חצר המרחץ כו' עד ומי רגלים אסור. פ"ק דשבת (דף י) :

הלכה ה

דברים של חול כו' עד וכן הכנויין כגון רחום וחנון נאמן וכיוצא בהן מותר לאמרן בבית הכסא. פ"ק דשבת (דף ז) :

כתב הראב"ד ז"ל לא מצאנו שם רחום כי אם על הבורא ואסור לאמרו בבית הכסא עכ"ל. **ואני** אומר נראה מתוך לשונו שהוא עושה רחום כמו שלום ואם כן מאי האי דקא משנינן פ"ק דשבת בשמעתין דמרחץ כי אקשיה לרב המנונא מהאל הנאמן התם שם גופיה לא איקרי נאמן האל הנאמן כתיב ומתרגמינן אלהא מהימנא דמשמע להדיא דבעינן דליקרי השם בההוא לישנא והכא נמי נימא אל רחום כתיב ומתרגמינן אלהא רחמנא וכן פר"ח ז"ל מותר לומר נאמן לפי שאינו שם עכ"ל. אלמא בעינן שם. ומאי דשרי רב חמא לומר הימנותא לאו דוקא אלא ה"ה לכל הכנויין וחד מינייהו נקט וכן דעת רבותינו בעלי התוס' ז"ל כד"ן:

אבל השמות המיוחדין אומר עד ובבית המרחץ ישן. פרק קמא דשבת:

ואם נזדמן להפריש מן דבר האסור כו' עד ובעניני קדש. שבת (דף מ) :

הלכה ו

צואת אדם וצואת כלבים כו' עד קורין כנגדן. פרק מי שמתו (דף כה) :

כתב הראב"ד ז"ל זה הרב וכו' וכן צואת התרנגולין האדומה עכ"ל. **ואני** אומר כי ענין

הצואה האדומה של תרנגולין כבר כללה בלשון שכתב וכל צואה שריחה רע כגון אלו אסור כו' ולשון הירושלמי בזה אינו אלא כמפרש הבבלי ושמא הוא מודה שאסור וכן דעת מקצת רבותינו בעלי התוספות אמנם במי רגלים של חמור כשבא מן הדרך יפה עשה שלא סמך על הירושלמי כי הבבלי לא חלק במי רגלים של בהמה בין חמור לשאר בהמות בין בא מן הדרך ליושב בבית ונמצא הירושלמי חולק על הבבלי וסמך על הבבלי שהוא אחרון ועוד דכל בבלאה בתר בני בבל גריר כד"ן:

קטן שאינו יכול לאכול כזית כו' עד ממי רגליו. סוף פרק לולב הגזול (דף מב) :

הלכה ז

היתה צואה יבשה כו' עד בתוך ארבע אמות. הכל פרק מי שמתו (דף כה) :

הלכה יא

היתה צואה בגומא כו' עד נוגע בה. פרק מי שמתו:

כתב הראב"ד ז"ל דומה שהוא מפרש וכו' ועלתה בתיקו ולחומרא ע"כ. **ואני** אומר אם כן לשון הבעיא דבוקה בסנדלו מהו היה לו לומר יכולה להדבק בסנדלו מהו או דבקה או עולה אלא דבוקה משמע שנוגעת בסנדלו ודבוקה בו בשעת קריאה מפני כובדו על הגומא כמו ורות דבקה בה לא ידבק בידך ולדבקה בו ובו תדבקון וכה תדבקין עם נערותי והרבה כיוצא בזה שאין המשמעות לידבק ממש שבעלות זה יעלה זה עמו לכן נמצא פירוש רמז"ל נכון ויציב וכד"ן:

היתה כנגדו עד רוק עבה עד שתתכסה וקורא. פרק מי שמתו (דף כ"ה):

כתב הראב"ד ז"ל בירושלמי דוקא לאלתר שהרוק עומד בעביו אבל לאחר שעה שהרוק נימוק הצואה מתגלה עכ"ל. **ואני** אומר גם זה הירושלמי פירוש הוא אצלי ועליו סמך ר"מ ז"ל שדקדק בלשונו עד שתתכסה דאלמא בכסויא תליא מילתא:

היתה טיפת צואה על בשרו כו' עד ריח רע. פרק מי שמתו ופרק אמר להם הממונה (דף ל') גמרא מתניתין דזה הכלל:

אבל אם היתה במקומה עד מטונפות. פ' אמר להם הממונה (דף ל') גמרא מתניתין דזה הכלל:

הלכה יב

ריח רע שיש לו עיקר וכו' עד מרחיק עד מקום שפסק הריח וקורא. פרק מי שמתו (דף כ"ה) :

כתב הראב"ד ז"ל אינו כן וכו' והכי כתב רבינו האי גאון ז"ל בעיקר עכ"ל. **ואני** אומר כי גם הר"מ ז"ל כן הוא מפרשה ולא רחוקה ממנו תשובת הגאון ז"ל וגם רש"י ורבותינו

בעלי התוס' כן פירשוה אבל ר"מ ז"ל רוח אחרת עמו וגורס עד מקום שיכלה הריח כדרב חסדא דתניא כוותיה וכן מצאתי גרסא ספרדית בדרב הונא דאיחלף ליה בדרב חסדא לפי דעתי וטעה הסופר ור"מ ז"ל ידע הספר הישר והסכים על הנכון:

ושאין לה עיקר עד מותר לקרות. פרק מי שמתו:

הלכה טז

כשם שאסור וכו' עד אפי' כותי וכו'. פ' מי שמתו ופ' השואל (דף ק"ו) :

ואפי' אשתו וכו' עד סוף הפרק. פ' מי שמתו (דף כ"ה) :

פרק ד

הלכה א

נשים ועבדים וקטנים וכו' עד כדי לחנכן במצות. מתניתין היא פרק מי שמתו (דף כ"א) והנה הוא מפרשה בקטן שהגיע לחינוך כפירש"י ז"ל: ואומר אני דפטורים מן התורה קאמר אבל מחנכין מדרבנן מיהא דאמרינן במסכת סוכה ס"פ לולב הגזול (דף מ"ב) לגבי קטן היודע לנענע דמחנכין מדרבנן ואין צריך לדחוק כפי' ר"ת ז"ל כד"ן:

מי שהיה לבו טרוד וכו' עד וכן כל כיוצא בזה. פרק היה קורא (דף ט"ז) :

הלכה ג

מי שמת לו וכו' עד ומשמר ונשמט האחר. פרק מי שמתו (דף י"ז) :

וכן החופר וכו' עד מק"ש. פרק היה קורא (דף י"ד) :

אין מוציאין את המת וכו' עד שיקבר מתו. פרק מי שמתו (דף י"ט) :

הלכה ו

קברו את המת וחזרו וכו' עד אלא ינחמו האבלים ואחר שיפטרו מהם יתחילו לקרות. פרק מי שמתו (דף י"ז):

כתב הראב"ד ז"ל דוקא באותן הצריכים לראות פני האבל שהם קרואים פנימיים והם הקרובים אליו עכ"ל. **ואני** אומר תמה אני אם יצא דבר זה מפי הקדוש הראב"ד ז"ל וכי חס ושלום נשמטה ממנו סיפא דמתניתין פרק מי שמתו (דף כ') דפליג בה ר' יהודה בברייתא שהיא המפרסמת דעת רבינו משה ז"ל כי רישא דקתני קברו את המת וכו' מיירי בכל העם והנהו לאו פטורים לגמרי נינהו וסיפא דקתני העומדים בשורה הפנימיים פטורים והחיצונים חייבים פליג עלה ר' יהודה בברייתא בגמרא ואמר הבאים מחמת האבל פטורין מחמת כבוד חייבין והיינו פטורים לגמרי ופסק כת"ק דברייתא

דסתם מתניתין כוותיה אבל ברישא דמתניתין לא חילקו בין פנימיים לחיצונים כלום ור"מ ז"ל כתבה בבא בפני עצמה סמוכה לזו וכד"ן:

בני אדם העומדים בשורה וכו' עד במקומן. פרק מי שמתו (דף יז:):

הלכה ז

כל מי שהוא פטור מלקרות כו' עד שתתיישב דעתו עליו. סוף פרק היה קורא שם דף י"ו ופ' אין עומדין:

כתב הראב"ד ז"ל ומה בכך וכו' ואידך אמר דחשיב מאן ממטי אסא לבי מלכא עכ"ל. **ואני** אומר דברי רבינו הראב"ד ז"ל גם בזה תימה בעיני והלא הוא עצמו אמר תחלה ואין זה דומה לתפלה ואח"כ מביא ראיה מן התפלה ועוד דהא סוף פרק הקורא את המגלה עומד ויושב ובפרק אין עומדים גמרא מתניתין דהאומר מודים מודים משתקים אותו אמר ר' זירא האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי ומשתקין אותו ושקלינן וטרינן עד דא"ל רב פפא לאביי ודילמא איהו הוא דלא כיון דעתיה מעיקרא ואהדר ליה וכי חברותא כלפי שמיא מי איכא אי לא כיון דעתיה מעיקרא מחינן ליה במרזפתא דנפחא עד דמכוין דעתיה אלמא בעינן דעת מיושבת לקורא ק"ש בכוונה במה שיודע ונמצא שכיון יפה ר"מ ז"ל בדין התלמוד. ומה שכתב הראב"ד ז"ל מן הזמן הזה שאין מכוונין לגבי חתן בלבד הוא שהסכימו כן רבותינו בעלי התוס' אבל לא בשאר הטרודים ואית לן טעמא רבה דשאני חתן דטריד טירדא דמצוה אבל בשאר דברים איבעי ליה לפכוחי פחדיה וחכמי התלמוד שהביא הראב"ד ז"ל מחשבה היתה באה להם לאחר שהתחילו להתפלל ועוד למה נניח משנה פשוטה דאין עומדין וכיוצא בה ומפני זה להשיב על ר"מ ז"ל ור"מ ז"ל לא אמר אלא לקרות בברכות ודרך חובה אבל אם רצה לקרות בלא ברכות וכמו שקורא בתורה כדברי הראב"ד ז"ל מי אסרו ור"מ ז"ל שלא חילק בין זה הזמן לזמן הראשונים כבר הודעתי דעתו כמה פעמים כי הוא לא בא אלא לחבר דברי התלמוד בחצרה ולשון מבואר ולכך קראו משנה תורה וצדקו דבריו כד"ן:

כל הטמאים כו' עד לעמוד בה ולפיכך בטלוה. פרק מי שמתו (דף כ"ב) :

וכבר נהגו כו' עד סוף הפרק. פרק ראשית הגז (דף קל"ז) :